

Sygn. akt IV KK 379/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 marca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Koziół (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Krzysztof Cesař

SSN Roman Sądej

Protokolant Danuta Bratkrajc

przy udziale prokuratora byłej Prokuratury Generalnej wykonującego czynności w Prokuraturze Krajowej - Andrzeja Wieczorka

w sprawie **S. P.**

skazanego z art. 271 § 1 kk

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 8 marca 2016 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w G.

z dnia 7 października 2013 r.

**uchyla zaskarżony wyrok w stosunku do S. P. i uniewinnia go
od zarzucanego mu czynu, a kosztami procesu obciąża Skarb
Państwa.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w G. wyrokiem z dnia 7 października 2013 r.:

1. uznał **T. F.** za winnego tego, że w dniu 10 lipca 2013 r. w Punkcie Obsługi Klienta „SKOK CENTRUM” [...], działając w celu uzyskania pożyczki pieniężnej i osiągnięcia korzyści majątkowej, do wniosku o przyznanie pożyczki przedłożył poświadczające nieprawdę pisemne oświadczenie dotyczące swego rzekomego zatrudnienia i osiąganych z tego tytułu dochodów, wystawione przez firmę PHU I., wprowadzając w ten sposób w błąd pracowników „SKOK CENTRUM” co do swojej zdolności kredytowej, usiłując w ten sposób doprowadzić „SKOK CENTRUM” do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy w kwocie 20.000,00 złotych, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na ujawnienie nieprawdziwych danych wskazanych w przedłożonym oświadczeniu i zatrzymanie, czym wyczerpał znamiona występkę z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na mocy art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. oraz art. 33 § 2 k.k. skazał go na karę roku i dwóch miesięcy pozbawienia wolności oraz karę grzywny w ilości trzydziestu stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę dwudziestu złotych;

2. na mocy art. 69 § 1 i 2 k.k. i art 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie orzeczonej wobec **T. F.** kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres dwóch lat próby;

3. na mocy art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej kary grzywny zaliczył **T. F.** okres jego zatrzymania w sprawie w dniach 16 i 17 lipca 2013 r. i przyjmując, że jeden dzień rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie jest równoważny dwóm stawkom dziennym grzywny, uznał ją za wykonaną w ilości czterech stawek dziennych;

4. na mocy art 44 § 2 k.k. orzekł wobec **T. F.** przepadek dowodu rzeczowego w postaci zaświadczenia o zatrudnieniu i dochodzie;

5. uznał **S. P.** za winnego tego, że w dniu 10 lipca 2013 r. w G., będąc osobą uprawnioną do wydawania zaświadczeń pracownikom PHU I., którego jest właścicielem, poświadczyl nieprawdę w zaświadczeniu o zatrudnieniu i dochodzie wystawionym **T. F.** co do okoliczności mającej znaczenie prawne, tj. czynu stanowiącego występek z art. 271 § 1 k.k. i za to na mocy tego przepisu skazał go na karę trzech miesięcy pozbawienia wolności;

6. na mocy art. 69 § 1 i 2 k.k. i art 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie orzeczonej wobec S. P. kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres dwóch lat próby;

7. na mocy art. 71 § 1 k.k. orzekł wobec S. P. grzywnę w wymiarze dwudziestu stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę dwudziestu złotych;

8. na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił oskarżonych z obowiązku ponoszenia kosztów sądowych obciążając nimi w całości Skarb Państwa (k. 70).

Ten wyrok zapadł na posiedzeniu, w uwzględnieniu złożonego przez prokuratora, w trybie art 335 § 1 k.p.k., wniosku o wydanie wobec obu oskarżonych wyroku skazującego bez przeprowadzania rozprawy oraz wymierzenie uzgodnionych z nimi kar i środków karnych. Orzeczenie to nie zostało zaskarżone przez żadną ze stron i uprawomocniło się w dniu 15 października 2013 r.

Od powyższego wyroku w części dotyczącej skazania S. P. za czyn wyczerpujący znamiona występku z art. 271 §1 k.k., zaskarżył w całości na korzyść skazanego Prokurator Generalny. W kasacji **zarzucił** rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego - art. 343 § 7 k.p.k. w zw. z art. 335 § 1 k.p.k., polegające na niezasadnym uznaniu, że okoliczności popełnienia przez S. P. zarzucanego mu czynu nie budzą wątpliwości oraz uwzględnieniu wniosku prokuratora i skazaniu za czyn z art. 271 § 1 k.k. bez przeprowadzenia rozprawy pomimo, iż popełniony przez niego czyn nie wyczerpywał określonych w tym przepisie ustawowych znamion przestępstwa. Podnosząc ten zarzut **wniósł** o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i uniewinnienie S. P. od popełnienia przypisanego mu czynu.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja zasługuje na uwzględnienie.

Rację ma Prokurator Generalny gdy podnosi, iż zaskarżony wyrok w części dotyczącej skazania S. P. jest niesłuszny, gdyż zapadł z rażącym oraz mającym wpływ na jego treść naruszeniem przepisów prawa procesowego i materialnego wskazanych w zarzucie kasacji.

Zgodnie z art. 335 §1 k.p.k. jedną z przesłanek, która musi być spełniona, aby prokurator mógł wystąpić z wnioskiem o wydanie wyroku skazującego i

orzeczenie uzgodnionych z oskarżonym kary lub środka karnego bez przeprowadzenia rozprawy, zaś sąd mógł taki wniosek uwzględnić i wydać wyrok jest to, aby okoliczności popełnienia przez oskarżonego czynu zarzucanego mu w akcie oskarżenia nie budziły wątpliwości. Podnosi się przy tym, iż wątpliwości odnoszą się nie tylko do kwestii sprawstwa czynu, ale do wszystkich istotnych okoliczności jego popełnienia, w tym mających znaczenie dla oceny prawnej czynu. Trafnie wskazuje skarżący, że Sąd Rejonowy w G. uwzględniając wniosek i wydając wyrok skazujący nie dokonał należytej kontroli istnienia przesłanek wskazanych w art. 335 § 1 k.p.k.

Nie budzi wątpliwości, że podmiotami przestępstwa z art. 271 § 1 k.k. są funkcjonariusz publiczny lub inna osoba uprawniona do wystawienia dokumentu. Występek poświadczenia nieprawdy, określony w art. 271 §1 k.k., jest więc przestępstwem indywidualnym. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że owo uprawnienie do wystawiania dokumentu musi mieć charakter publicznoprawny i nie obejmuje ono ogólnej kompetencji do uczestniczenia w obrocie oraz zawierania umów o charakterze cywilnoprawnym, czy też sporządzania dokumentów związanych z stosunkami prawnymi o charakterze prywatno-prawnym (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 5 października 2005 r., II KK 126/05, LEX nr 164270, z dnia 13 listopada 2008 r., IV KK 373/08, LEX nr 468649, z dnia 30 sierpnia 2011 r., IV KK 190/11, LEX nr 950443, z dnia 23 lutego 2012 r., III KK 375/11, LEX nr 1119522, z dnia 27 czerwca 2012 r., V KK 112/12, OSNKW 2012, z. 11 poz. 19).

W niniejszej sprawie uzasadnienie wyroku nie zostało sporządzone. Wydaje się, że dokonując oceny poszczególnych elementów zachowania S. P. wskazanych w akcie oskarżenia, a następnie w czynie przypisanym mu wyrokiem. Sąd przyjął, że określone w art. 271 § 1 k.k. przestępcze działanie polegało na tym, iż wystawił on T. F. zaświadczenie o jego zatrudnieniu i wysokości wynagrodzenia otrzymywanego w firmie I. (k. 15), choć T. F. nigdy nie był w niej zatrudniony, a zatem zaświadczenie to zawierało istotnie dane niezgodne ze stanem faktycznym. Jak wynika z wyjaśnień złożonych przez podejrzanych (k. 30, 44), zaświadczenie to zostało wystawione przez S. P. na prośbę T. F. w celu udzielenia mu pomocy w uzyskaniu pożyczki w SKOK CENTRUM, a zatem za ich wiedzą i obopólną zgodą.

Upoważnienie S. P. do wystawienia dokumentu, cechujące go jako podmiot przestępstwa z art. 271 § 1 k.k., upatrywane było w fakcie, że jest on właścicielem firmy I. i zarazem pracodawcą uprawnionym do wystawienia dokumentu w postaci zaświadczenia o zatrudnieniu i zarobkach.

Przypomnieć w tym miejscu należy, że w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2014 r., I KZP 12/04, OSNKW 2004, z. 6, poz. 59, przyjęto, że osobą uprawnioną do wystawienia „zaświadczenia o zatrudnieniu” jest tylko pracodawca, a więc podmiot prawa pracy, którego łączy z konkretnym pracownikiem stosunek pracy. Pracodawca nie ma potencjalnego uprawnienia do wystawiania tego rodzaju dokumentów każdej osobie fizycznej, a wyłącznie pracownikowi w rozumieniu art. 2 k.p. W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy podkreślił, że podjęcie działalności gospodarczej w ujęciu ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. Prawo działalności gospodarczej nie jest równoznaczne z uprawnieniem do wystawienia tego rodzaju zaświadczenia albowiem uprawnienie to wiąże się tylko i wyłącznie z nawiązaniem z konkretną osobą stosunku pracy. Można bowiem prowadzić działalność gospodarczą nie będąc pracodawcą. Nadto osoba prowadząca działalność gospodarczą, ma taką samą potencjalną możliwość zawarcia umowy o pracę, jak i osoba fizyczna, a samo prowadzenie działalności gospodarczej, nie implikuje uprawnienia do wystawienia tego rodzaju zaświadczenia. Przyjęcie, iż uprawnienie takie przysługuje każdej osobie prowadzącej działalność gospodarczą, prowadziłoby do wniosku, że uprawnienie takie przysługiwałoby wszystkim podmiotom obrotu prawnego albowiem każdy z takich podmiotów ma możliwość zawarcia umowy o pracę.

W realiach niniejszej sprawy oczywistym więc jest, że S. P. nie był funkcjonariuszem publicznym, ani inną osobą uprawnioną do wystawienia dokumentu w rozumieniu art. 271 § 1 k.k., a jego działanie polegające na wypełnieniu zaświadczenia, jakkolwiek poświadczającego nieprawdę co do faktu zatrudnienia kolegi i wysokości zarobków, nie może być utożsamiane z przestępczym działaniem o którym mowa w tymże przepisie. Odpowiedzialność karna S. P. mogła być jedynie rozpatrywana na płaszczyźnie wypełnienia znamion czynu z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 297 § 1 k.k., tj. udzieleniu pomocy T. F. w popełnieniu przez niego występku tzw. oszustwa kredytowego.

Prokurator Generalny słusznie też wskazuje, że skoro w świetle zebranego i poddanego przez sąd ocenie materiału dowodowego nie można było wykazać, iż S. P. jest winny popełnienia czynu zarzucanego mu w akcie oskarżenia, to samo wyrażenie przez niego zgody na skazanie nie zwalniało sądu od obowiązku zbadania czy rzeczywiście popełnił on zarzucane mu przestępstwo oraz dokonania prawidłowej oceny prawno-karnej jego zachowania. Podniesione okoliczności nie pozwalały zatem Sądowi Rejonowemu na uwzględnienie wniosku prokuratora i wydanie wyroku skazującego na posiedzeniu, a obligowały ten Sąd do skierowania sprawy na rozprawę.

Aktualnie mając na uwadze, że po ewentualnym ponownym rozpoznaniu sprawy, nie byłoby możliwym, wobec wynikającego z treści art. 443 k.p.k. zakazu *reformationis in peius*, czynienie niekorzystnych dla S. P. ustaleń odnoszących się do wypełnienia znamion czynu z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 297 § 1 k.k., Sąd Najwyższy, z mocy art. 537 § 2 k.p.k., orzekł jak w wyroku.

kc